СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 61. Джерзи Сити, Н. Дж., второк, 16. марта, 1926. — VOL. XXXIV. No. 61. Jersey City, N. J., Tuesday, March 16. 1926. THREE CENTS

БОРОТЬБА ЗА ПРОГИБІЦІЮ ЗАОСТРЮЄТЬСЯ. — ПРЕЗИДЕНТ ЗАЯВЛЯЄ СВОЮ НЕВТРАЛЬНІСТЬ

ВАШИНГТОН, 14. марта. — Делегація Антисалунової Ліги, яка відвідала вчора президента Кулиджа на спеціяльній авдієнції, не добилася від нього заяви проти намireної зміни прогибіційного закона, за якою делегація прийшла. Президент признав делегації, що прогибіційний закон треба виконувати, як довго він є законом, але він відмовився занимати становище за або проти намірених змін.

Тимчасом боротьба за зміну прогибіційного закона далі заостряється. Вона дійшла до того, що так звана рада тверезости методиської церкви зробила публичний закид урядови, що він держить на прогибіційних урядах людий, які є отвертими ворогами прогибіції.

ЧУЖИНЦІ МАЮТЬ БУТИ ГОЛОВНИМИ ВИНОВНИКАМИ ЗЛОЧИНІВ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 14. марта. — Джан Кенеді, голова стейтової вязничної комісії, видав публичну заяву про повінь злочинів, і каже в ній, що майже одна четвертина злочинців, які перебувають тепер у вязницях Америки, се уроженці чужих країв. Після законів Америки, їх требаби сейчас по відбуттю кари відослати до краю їх уродження; сьої однак постанови федеральний уряд, як каже Кенеді, не виконує, через що сі чужі злочинці виходять на волю, щоби поповняти нові злочини.

ВИНАЙДЕННЄ ПІДВОДНОГО ТЕЛЕФОНУ.

ВАШИНГТОН, 14. марта. — Др. Гарві Гейз, фізик, занятий у досвідних лябораторіях американської фльоти, придумав телефон, при помочі котрого можна без дроту телефонувати під водою. Покищо прилад уловлює голоси на віддаль двох миль. Винахід буде мати велике значіннє також для відкривання наближаючихся предметів, і через те буде мати значіннє примінення в війні.

ВЕЛИКА ЗЕЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

САН ХОСЕ, Коста Ріка, 14. марта. — Коло міста Картаго вискочив зі шин поїзд, напакований прогульковцями. Пригода сталася на самому мості, через що три вози поїзду злетіли в ріку з висоти 50 стіп. Мало потонули 175 осіб, а близько сотки віднести тяжкі поранення.

ДОВКОЛА МЕКСИКАНСЬКОГО НЕПОРОЗУМІННЯ.

ШИКАГО, 14. марта. — Відбуваюча тут Конференция для Заграничної Політики ухвалила резолюцію, в якій говориться, що американські претенсії до Мексика є несправедливі, бо кождий край має мати повне право рішати після своєї волі про такі справи, як посіданнє землі в своїх границях.

Робинзон і Слови, нюйорска адвокатська фірма, яка заступає правні інтереси мексиканського уряду, видала до американської публики вспокоюючу заяву, що мексиканський уряд не нарушує релігії ні права свого населення признаватися до віроісповідання, якого воно собі лишень бажає, а зміряє лишень до припинення агітації чужих римо-католицьких священиків, звереної проти мексиканського уряду.

Римо-католицький епископ мексиканського міста Вера Крус видав публичне заперечення вісток, немовби то йому уряд не давав можности сповняти своїх обовязків. Він взиває своїх вірних до закинення всякого опору проти уряду.

ПАСЕЙСЬКА ПОЛІЦІЯ ЗБИРАЄСЯ ПРОТИ СТРАЙКАРІВ.

ПАСЕЙК, Ню Джерзі, 14. марта. — Пасейська поліція, довідавшися, що страйкарі збираються до великої демонстрації перед працюючими фабриками, видала публичну осторогу до робітників, а рівночасно стада стягати надзвичайні сили, щоби виступити оружно проти такої демонстрації.

З нинішним днем страйк почав осьмий тиждень.

МОЛОКО ПРОТИ ПИВА?

МЕДИСОН, Висконсин, 14. марта. — Організації фармерів, які займаються ховом молочарської худоби, в своїй публичній заяві заняли становище, вороже до змін закона Волстеда. Сі фармері виходять з погляду, що як люди стануть пити пиво, то вони будуть пити менче молока.

НЕБУВАЛИЙ МОТИВ УБИЙСТВА.

ПАЙКВІЛ, Кентакі, 14. марта. — Кілька тижнів тому Ернест Ковлмен, місцевий купець, сказав свому братови, що братова жінка його зраджує. Брат закинув Ернестови брехню, почалася сварка, а далі й стріляння, з якої однак оба брагтя вийшли ціло. Братова опісля внесла до суду позов проти Ернеста за образу чести; на розправі обжалований Ернест покликав на доказ правдивости своїх слів мущину, з яким його братова мала зраджувати свого мужа. Коли сей рішучо заперечив закид, суд засудив Ернеста, але висший суд на його спротив його звільнив. Учасники сеї розправи стрінулися на місцевій зелізничій стації. Тут ображена пані Ковлменова рішила зробити собі справедливість сама, і вбила з револьвера свого шваґра. Арештована сказала, що зробила се в обороні чести своєї і свого мужа.

ЯК АМЕРИКАНЦІ ПОБИВАЮТЬСЯ ЗА ВИСШУ ОСВІТУ.

НЮ ЙОРК, 14. марта. — На літний курс на Нюйорському Университеті записалося сього року 25,862 студентів і студенток.

В Америці є ще два университети, які мають ще більше студентів, як сей университет.

ЮВИЛЕЙ ПИСЬМЕННИКА.

Діло пише: Ювилей 25-літньої літературної діяльности Антона Крушельницького святковано в Рогатині дня 14. лютого ц. р. В домівці філії т-ва „Просвіта" зібралася молодь і старше громадянство, поміж останніми, бачили ми селян і міщан. Ювилята вшановано концертом, в якому головну точку становив реферат д-ра О. Туринського про літературну діяльність А. Крушельницького. На свято наспіла велика кількість привітних письм і телеграм, як від центральних установ, так поодиноких людий, друзів, товаришів і приятелів Ювилята. З товаришів-гостий бачили ми на салі М. Вороного і М. Галущинського зі Львова. Свято було націховане сердечністю. Впорядчикам запамятатиб одно, що це просто карігідне виводити концерт на протязі пятьох довгих і повних годин. Після концерту залишився ще невеличкий гурток з Ювилятом і провів час на товариській спільній розмові.

ЗЛИТТЯ ДВОХ КООПЕРАТИВНИХ ЦЕНТРАЛЬ НА УКРАЇНІ.

На Україні істнує два великих кооперативних осередки Уцеробкоп і Вукоспілка. Перший є українською централею робітничих кооператив, другий сільських або сільсько-господарських. Дотепер діяльність обох проходила від себе цілком незалежно. На останньому засіданні Всеукраїнської Ради Професіональних Спілок запало рішення про злиття обох центральних кооперативних установ. До 15-го лютого ц. р. не стане окремої централі для робітничої кооперації, а буде тільки окремий відділ робітничої коолерації при Вукоспілці. За тим відділом зберігається весь обротовий капітал бувшого Уцеробкопу. Усі дотеперішні його представництва будуть зліквідовані, а все їх майно перейде на власність Вукоспілки.

НОВІ НАУКОВІ ІНСТИТУЦІЇ І КАТЕДРИ.

На київському спільному засіданні Головнауки і Державного науково-методологічного комітету рішено зорганізувати низку нових наукових установ. У Київі мають повстати катедри: мистецтвознавства, сільсько-господарської механіки, біольогії сільсько-господарських ростин, геофізики і метеорольогії; У Харкові повстала катедра прикладної ботаніки. З початком нового буджетового року відкривається в Київі науково-дослідний, український геольогічний інститут.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В Ситі Госпитал помер в неділю 14. марта Кость Вархолик, з села Рихвалду, повіту горлицького. Похорон відбудеться 18 марта о годині 10. рано з дому померщого під ч. 234 Van Horne St. На похорон запрошується всіх його кревних і знакомих.

ПРОЕКТ КИЇВСЬКОГО ДВІРЦЯ.

Московські „Известия" інформують, що компетентні чинники радвлади затвердили вже проект нового залізничого двірця в Київі. Дворець має бути побудований на зразок двірців найновійшого типу в Західній Европі та в Америці. В одному з поверхів двірця буде міститься велика гостинниця для пасажирів. Ладування вантажів на поїзди і виладування буде відбуватися механічно при допомозі машин. Двірець обрахований на відправу 15 тисяч подорожних денно в 44 поїздах далеких напрямів. Загальнана сума коштів будови обрахована на 12,800.000 карбованців. До будови двірця мають приступити з початком цьогорічного будівельного сезону.

СЛУЖАНКА — ГРАФИНЕЮ.

Львівські часописи приносять веселі подробиці „ревізорщини" одної тернопільської служанки, Масляник, яка, прикинувшись графинею, добувала від людий гроші найдотепнішим способом. Відсиджуючи кару за злодійство, представилась у вязниці одній товаришці недолі графинею, що має хутір під Львовом. Коли вийшла звіти, поїхала в гості на село до цієї товаришки, яка також дісталась на волю. Виїзджаючи з села, взяла з собою до Львова сина господині, обіцюючи вийти за нього замуж. У готелі ограбила молодця з одіння та гроша і втікла. Потім була у Варшаві. Скрізь робила принагідні знайомости, впевнюючи людий, що знає їх кревняків, від яких передавала привіти. Якийсь поручник дав їй 200 зол. на дорогу, ще й свого „чуру". У Ряшеві викликала на стацію залізничого урядовця і також вмовила в нього, що його знає і в його хаті провела ніч. Вернувшись до Львова, мешкала у готелі, не платила і висилала на свою адресу телеграми з підписами графині, щоби вспокоїти властителів готелю, що її чоловік — полковник приїде і заплатить її довг. Одночасно при помочі своєї знайомої, жінки шевця, добувалась до кишень ріжних легковірних людий. Арештували її випадково, коли входила до „панської" цукорні Вельца, щоби робити дальші знайомости. Чиж не маємо причини бути гордими? Адже є вже в нас служанки, які подобають на графині!

НОВІ БУДИНКИ ДЛЯ ВУАН.

Пленум Головнауки і Державнаукметодкому, що відбулося недавно в Київі, звернулося до радвлади з домаганням, щоби Всеукраїнській Академії Наук дати чотири нових будинки в Київі для поширення праці.

ДОКУМЕНТ ПРОЛЕТАРСЬКОЇ КУЛЬТУРИ.

Комуністична газета „Харковський Пролетарий" ч. 272 (484) з дня 27. листопада 1925 р. помістила дуже цікавий документ про подружний договір між комуністом і комсомолкою. Документ звучить: Умова. 12. VI. 1925 р. ми нище підписані громадяне з одної сторони член ЛКСМУ Ольга Миколаївна К., з другої сторони Степан Степанович Р., кандидат партії заключаємо цю умову на півтора року. Я. Ольга К. обовязуюсь бути жінкою Р. на таких умовинах: він має мене на протязі півтора року: вбирати і кормити та відпускати раз на тиждень у село Кочеток; не перешкаджати в громадській роботі в днях: четверги, неділі і понеділки; справити на протязі півтора року вбрання: шість костюмів, білля, зимове пальто, черевики, одну пару кальошів до них, вовняну хустку, газовий шаль, шість суконь, три звичайних, три вовняних одно вовняне покривало, і одну ковдру, шість простирал, 6 пошевок, 2 подушки, осіннє пальто, одно зеркало, один стіл, три крісла, одну комоду, пару рукавиць і 12 хусточок. Все вираховане ділиться по уплиеві речинця на половину. Життя має основуватись на товариських взаєминах. На випадок нарушення умови котроюсь зі сторін, то коли його нарушить жінка — вона не одержує вичисленого, колиж договір нарушить муж, то він має віддати жінці все наведене в умові майно. На випадок приходу на світ третього члена родини, він має остати по уплиеві умови: коли буде син при батькові, коли дочка при матері. Виховання дитини спільне. З тим і підписуємо цю умову. (Підписи) Наведений документ подаємо без жадних коментарів, бо таких він не потребує. Він говорить сам про себе та змальовує найкраще ті нові цінности, які хоче защепити пролетарська влада в нашому народі, а з якими він так завзято бореться.

ПРОВІНЦІОНАЛЬНІ ФАЛЬШІВНИКИ.

Двох громадян з двох славних міст, ще й двох братів, Герман і Маврикій Кляйнвахси, один з Кракова, другий з Рабки, вибрали собі Львів як місто, де найкраще фальшувати стемплі. Вони рішили повести діло на всю губу: на міліон золотих. Плян переводили просто: пішли до літографічного заведення Гегедіса і там розповіли про свій намір управителеві Шауерові, якому запропонували спілку. Шауер передав це Гегедісові, а цей порадив прикинутися перед Кляйнвахсами, що буцімто годяться на інтерес, а одночасно повідомити поліцію. Підчас першої проби фабрикації стемплів поліція арештувала штукарів. Герман дістав 8 місяців, а його брат Маврикій зумів доказати, що не мачав пальців у цій липкій справі.

БРІЯН І ЧЕМБЕРЛЕЙН ДАЛІ ПІДПИРАЮТЬ КАНДИДАТУРУ ПОЛЬЩІ ДО РАДИ ЛІГИ НАРОДІВ

ЖЕНЕВА, 14. марта. — Справа нових членів в Раді Ліги Народів досі не вирішена.

Франція далі стоїть при сьому, що Німеччина може бути членом Ради Ліги Народів тільки тоді, коли одночасно буде допущена туди і Польща. У сьому підпирає вже явно Бріянда Чемберлейн.

Вони хотіли-б віддати справу до вирішення цілому Зборови Ліги Народів, але Німеччина відкидає загалом згоду на допущення Польщі без огляду на се, яким способом, і грозить, що покине Лігу Народів.

Старався погодити Німеччину з Францією в сій справі Японець барон Ішії, але і йому не вдалось,

І так сьогодня ще і локарнський договір і до певної степені і Ліга стоять перед розбиттєм.

Та старі дипльомати ще й тепер надії на дипльоматичні „способи" не покидають, а вірять, що до понеділка до чогось дійдуть.

Франція й Англія стараються теж вплинути на Швецію, щоби змінила своє становище щодо голосовання у Раді Ліги Народів, а саме, щоби пристала аби туди допущено не тільки Німеччину, але і другі держави, наприклад Польщу.

Швецька делегація у сій справі віднеслась до свого правительства.

ЛІГА І АМЕРИКА.

ЛОНДОН, 14. марта. — Тутешня преса винить Чемберлейна за безголове в Лізі Народів. Вона каже, що тепер Америка ще більше відвернеться від Ліги, і що за се вороги Ліги повинні подякувати Чемберлейнови.

НІМЕЧЧИНА ВИЖИДАЄ.

БЕРЛІН, 14. марта. — Німецька преса заняла вижидаюче становище у справі Ліги, але привитала би із задоволенєм, якби Німеччина її покинула.

НАРІД БУДЕ ГОЛОСУВАТИ.

БЕРЛІН, 14. марта. — Голосовання над тим, чи віддати народови до рішення через референдум справу відшкодовання кайзерови і другим Гогенцоллернам, виявило побіду приклонників віддачі під референдум. Досі голосувало за сим 7,000,000, хотяй 4,000,000 було-б уже вистарчило.

НЕМА ПІДМОГ.

ЛОНДОН, 14. марта. — Англійські фільмові промисловці кажуть, що американський фільмовий промисл має щораз то більший збут в Англії і випирає фільми англійські. Для видержання суперництва вони домагались підмог від уряду, але з уряду одержали відповідь, що не дістануть.

НЕ ВІЛЬНО ГОВОРИТИ ПРОТИ МУССОЛІНІЯ.

ФЛЬОРЕНЦІЯ (Фіренце), Італія, 14. марта. — Тут арештовано і засуджено на 8 місяців і 5 днів тюрми та пеню в сумі 1,550 лірів, Англійця Виллиєма Еллиссона за образливі слова на адресу премієра Мусолінія.

Сей засуд видано на основі нового закона, який, як тепер кажуть, обовязує не тільки Італійців але і чужинців в Італії.

РОССІ І МУССОЛІНІ.

ПАРИЖ, 14. марта. — Ґенерал Чезаре Россі, котрий втік сюди з Італії, каже, що по убитті посла Маттеотті „Чекою" Муссолінія, до якої і його втягнено, його остапено на волі і поліція старалась його закрити. Але по 8 днях він самий зголосився до поліції і його арештували.

Він заявляє під присягою, що убитте посла Маттеотті було актом премієра Муссолінія і цілого його фашістського правительства.

ПРИГАДУЮТЬ СМЕРТЬ КІЧЕНЕРА.

ЛОНДОН, 12. марта. — Тут зачалась агітація за спонукою до слідства у справі смерти лорда Кіченера підчас світової війни.

Кажуть, що за його смерть винувате правительство, бо воєнний корабель Гемпшер, яким його вислано, був старий і знищений, та що серед залоги були невояльні моряки.

КОРОЛІВСЬКА ГОСТИНА.

РИМ, 11. марта.—Югославянський король Александер і його жінка Марія відвідають тут Італійського короля і королеву в Квірінальській палаті.

Югославянська королівська пара відвідає також папу римського Пія XI.

НОВІ ПОКЛАДИ УГЛЯ НА УКРАЇНІ.

ХАРКІВ, 21. лютого. — В Донеччині, на Україні, відкрито нові поклади твердого угля, яких засоби обчислюють на 200,000,000 тон.

СТОЛИПІН УБИЙНИКОМ.

МОСКВА, 11. марта. — Тут поставлено перед суд 17-літнього хлопця Юрія Столипіна за убитте адвоката Олексіева задля рабунку.

Обвинувачений свояк премієра Столипіна, котрого убито в Киеві тому 14 літ.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЦЕРКВА Й ДЕРЖАВА В МЕКСИКУ

Доривочні вісти, що наспівають з Мексика, великої републики, що лежить на полудне від Злучених Держав, показують, що релігійна боротьба доводить там аж до проливу крови. Що другий день приходять донесення, що з одної, то з другої сторони впали жертви. Щоби знати, які є основи сих подій, треба заглянути далеко в історію сього краю.

Мексико було колись великою індіянською державою з високою цивілізацією та жорстокою релігією. До мексиканських берегів прибули на початку 16-ого віку банди збанкротованих еспанських шляхтичів, охочих підбоїв і рабунків. На нещасте Мексика, розбишаки, які стояли низше від Мексиканців під зглядом культури, стояли від них висше під зглядом зорування та способів воювання. Завдяки тому невеличка жмінка опришків здобула для еспанського короля величезне царство в Америці. Мексико стало кольонією Еспанії, куди Еспанія висилала всіх, хто хотів порабувати богаті краї Індіян.

Були се також часи не лишень незаситних рабунків, але й часи страшного релігійного завзяття. В західній та середній Европі люди вбивали один другого за те, що другий не хотів молитися Богу так, як перший хотів. Королі виповідали війну через релігійні спори. Римо-католицька Польща, приміром, уважала тоді своїм релігійним посланництвом навертати на католицизм хитростю й насильством некатолицький схід, Україну, Білу Русь, Московщину.

Тому слідом за еспанськими жовнірами-шляхтичами в Мексико полинули католицькі законники, священики, місіонарі, зі завданням навернути на католицизм червоношкірих Індіян. Шляхта й попівство були тоді дві правлячі кляси в Еспанії. Тому й зі здобуттєм Мексика для Еспанії, мексиканська кольонія попала під владу сих двох пануючих кляс: шляхти й церкви.

Історія Мексика від того часу се одна довга боротьба за визволення зі сього ярма: скинути наперед панування еспанської монархії, відтак панування еспанських дідичів та тісно з ним звязаної церкви. Боротьба проти монархії заняла не роки, а віки, ба ще й нині монархія відригується Мексиканцям всякими диктатурами. Боротьба проти великих земельних посідачів була ще труднійша й ще завзятійша. Захопивши підбоєм в свої руки великі простори найкращої землі, еспанська шляхта повернула родимих Індіян та змішаних з ними незаможних білих у простих рабів. Боротьба сих „пеонів" покінчилася недавно відобранням землі панам на власність і вжиток рільників.

Боротьба Мексиканців проти дідичів тісно звязана з боротьбою мексиканського уряду проти церкви, бо церква була великим земельним посідачем, в руках котрої опинилися міліони акрів найкращої землі. Королі, шляхта, а відтак всякі диктатори й претенденти до мексиканської корони вічно збільшали сі богатства новими наданнями, поки в руках церкви не найшлося стільки землі, що вона не могла вживати та використовувати її великої части. З того виходила велика шкода для добробуту краю. Незаможне населення почало натискати на сі великі лани, і остаточно мексиканський уряд ухвалив закон, що великі церковні та монастирські маєтки мають бути викуплені державою від церкви та звернені народові до вжитку. Тут зараз показалася непрактичність викупу: діставши відшкодовання за забрану землю, монахи й священики повернули сі гроші на піддержання революційних рухів проти ліберальних републиканських урядів. Щоби покласти сьому край, уряд видав закон, після якого маєтки релігійних організацій стають власностю держави. Ще від 1859. року заборонено було церквам мати маєтки. Коли вони їх мали, то робили се проти виразних постанов мексиканського закона.

Щоби запобігти вмішуванню священиків у політичні справи, Мексико ухвалило закон про розділ церкви від держави та заборонило священикам умішуватися в політичні справи краю. Для зрозуміння сеї заборони треба додати факт, що в Мексику жило все, й нині живе, ще богато еспанських священиків, які не мають найменчої льояльности до Мексика й які вживають свого релігійного становища для ведення агітації проти мексиканського уряду. Щоби покласти край сьому, поставлено в мексиканську конституцію з 1917. року артикул, що всі священики якоїнебудь віри мають бути мексиканськими горожанами.

Уряд через якийсь час не виконував сих постанов конституції. Коли, однак, священики почали далі вмішуватися в політичні справи, ба навіть брати участь у заговорах проти уряду, то уряд почав переводити в життя конституційні постанови. Він перестав уже бути далі поблажливим та почав виганяти тих усіх священиків, що не є мексиканськими горожанами, та забирати церковні маєтки на власність держави.

Клопіт мексиканського уряду лежить у тому, що власне тепер, коли він взявся переводити в життя сі закони, в нього вийшла тяжка криза з американським урядом. Се замотанне нутріщних і заграничних умов може легко довести до нової революції та до нового замішання в Мексику, котре за кілька послідних літ показувало вже признаки виздоровлення.

ЗА УКРАЇНСЬКУ ЗЕМЛЮ

(З львівського „Діла").

Хіба нема нікого в українськім громадянстві — за винятком горстки запроданців — що не здавав би собі справи з далекосяглости наслідків недавно ухваленого закону про парцеляцію й кольонізацію. Величезний, все зростаючий голод землі на українській національній території під Польщею зовсім не зворушує нинішних польських можновладців. Голос українського селянства, його домагання, висловлені на десятках, як не сотках, віч, його крик: землі і хліба! — не доходять там, де кується парцеляційно-кольонізаційні пляни.

Авторам і сподвижникам в меншій мірі парцеляції, а в більшій кольонізації, не йде про доцільне пересунення права власности на землю, про створення дрібних життєздатних земельних варстатів праці, про заспокоєння земельного голоду місцевого хліборобського населення, тільки про кольонізацію української національної території чужим, а даному випадку польським елементом. Не економіка грає тут рішаючу ролю, але політика. Не земля селянам на доповнення карловатих господарств, не вирівнання малоземеля й заспокоєння беззеемля місцевого населення, але земля Полякам, звідки вони не походили, насадження — замісць одного сяк-так культурного земельного власника — кільканацять чи кількадесять некультурних, брутальних проходимців. Не задоволення тубільного населення, але затертя етнографічного й національного характеру української національної території, перетворення її в мішану, а опісля польську область.

Ось головна мета польського земельного закону. Змагаючи до осягнення цеї мети, польське законодатне тіло, яке знає, що мало котрі закони є справді шановані, спершу для людського ока принято було поправку:

„Парцельовані простори повинні бути перш усього ужиті на доповнення карловатих господарств околичних сіл („poblizkich wsi")".

Одначе польський сенат прийшов до пересвідчення, що цей фіговий листок є зовсім зайвий, що краще зразу вбити всякі надії „меншостевого" населення на землю, і тому скреслив слова „околичних сіл". Доцільність цеї поправки признав і сойм, бо перевірюючи сенатські поправки, вдержав вагу кольонізаційної поправки. Таким чином замісць критого осадництва й кольонізації, маємо наскрізь явне, законне.

Польський парцеляційно-кольонізаційний плян — як що можна про такий говорити — є розрахований на десять літ. Таким чином бажається, з огляду на можливі несподіванки в будучині, зліквідувати велику земельну власність в користь польського хлопства, щоби раз на все перепинити процес переходу великовласницької землі в українські селянські руки.

Така є провідна думка нового земельного закону, який змагає до одного: до загарбання української землі, землі наших дідів і прадідів, столітями видираної з рук українських панів, епископств, монастирів, привласнюваної шляхом конфіскат, „наіздів" і „заіздів".

Розуєтся, що польський земельний закон незвичайно складний, вміщуючи в собі ріжні цілі (парцеляцію на польській і кольонізацію на українсько-білоруській території), числячися з інтересами польських панів і хлопів та менче або більше вдатно маскуючи в своїх постановах негування потреб і вимог українського селянства.

Польський земельний закон має за завдання передати велико-власницьку землю польському хлопству, поширити його стан посідання на сході і заході, розбудувати польську етнографічну територію. А маєце статися шляхом ліквідації великої німецької власности в Познанщині, на Шлеську й на Поморі та шляхом ліквідації великих варстатів праці для українського й білоруського малоземельного й беземельного селянства на сході.

Отже не річеві огляди руководять польськими законодавцями, тільки жагуче бажання загарбання чужої фактичної чи моральної власности, тільки вперте змагання створити одноцільну, суто національну Польщу. Господарські огляди грають тут меншу або й ніяку ролю — над польським земельним законом всевладно панують чисто національні мотиви й цілі; він є неподільною частиною широкої вшехпольсько-імперіялістичної програми, найдошкульнішим і, правду кажучи, з польского становища найдоцільнішим з проєктів на „знищене Русі". І як все і всюди, так і тут дві міри: одна для заходу, друга для сходу. Велика німецька земельна власність на заході мусить бути зліквідована в користь польського селянства, бо вона є в німецьких руках, бо вона повстала шляхом „урядового гнету і прусського натиску для нищення польськости". Велика земельна власність на сході бусить бути частинно задержана, а частинно зліквідована в користь польського селянства (шляхом кольонізації), бо вона... є тепер в польських руках. Колиж та земля є в польських руках, то „справедливість" вомагає, щоби там насадити польських кольоністів.

Недавно відомий польський письменник В. Серошевський, описуючи знищення української школи на Волині, дав привід „Кур. Вечорн-ому" написати статтю про готентотську мораль. Та мораль Готентотів розтягається на всі ділянки життя. Вона обіймає теж і земельну квестію. Одначе тут іде не про польську, тільки про українську землю в теперішньому посіданні польських земельних власників. Тут іде про наше бути або не бути, про наше животіння, як не життя, або про нашу смерть. Земельна справа є під цю пору одною з найважніших, як не важнійшою справою нашого економічного істнування й культурного та політичного розвитку. І тому цій справі мусимо присвятити найбільшу увагу, мусимо видумати способи і засоби, щоби захистити себе перед смертельним ударом.

Ф. Ф.

ЗА ПОЛЬСЬКИМ ПРИКЛАДОМ

Чеські язикові розпорядки і національні меншости.

Видані 3. м. м. чеським урядом язикові розпорядки, викликали різкі протести всіх національних меншостей Чехословаччини. Протестують Німці, Мадяри й Українці, протестує і зединена комуністична фракція, що обєднує послів усіх народів держави: Чехів, Словаків, Німців, Мадярів, Українців. Найсильніша опозиційна група в чсл. республиці, а саме німецькі національні партії, обєднались на днях в „Німецький Союз", до якого приступили аграрії, християнські суспільники, національні соціялісти і партія ремісників та промисловців, разом 38 послів і 19 сенаторів, що представляють собою більшість німецького населення держави, бо поза ними є тільки німецькі націонали, які ставляться зовсім негативно до держави, і соц. демократи, що боячись і так сильної комуністичної конкуренції, не важиться на кооперацію з буржуазними партіями. Під ударом язикових розпорядків обєднуються на плятформі боротьби проти них і Мадяри. Найслабший протест викликали покищо ці розпорядки на українськім Закарпатті, хоч вони вводять там чеську мову як мову урядовання державних установ та органів, зводячи українську мову до ролі толерованої мови невеличкої меншости, не зважаючи на те, що це противиться духові мирового сан-жерменського договору, як також постановам генерального статуту для Закарпаття, в якому українська мова признана офіціяльною урядовою мовою цеї країни.

Цікаві цифри подають німецькі щоденники у звязку з практичним приміненням цих розпорядків до Німців і Мадярів. „Прагер Тагблятт" обчислив, що в Чехословаччині є 107 повітових округів, у яких живе 2,243.644 Німців, що представляють там понад дві треті населення. Отже на основі язикових розпорядків урядування з німецькими сторонами в цих округах мусить вестися виключно в німецькій мові. „Мішаних" округів, у яких Німці творять від 20 до 65.7 проц. населення, є 34, а живе в них 753.220 Німців. У цих округах урядування з німецькими сторонами буде вестися в державній і німецькій мові. Крім цього є ще 30 повітів, у яких живе 134.066 Німців, що творять менше як 20 проц. населення. Урядування з ними мається вести тільки в державній мові.

У відношенні до Мадярів ці цифри представляються так: Округів з більше як двома третинами мадярського населення є 13, між ними й один на Закарпатті (Берегово). Живе в них — як читаємо у „Прагер Прессе" — 435.427 Мадярів, які будуть користуватися щодо мови правами більшости. Округів, у яких мадярський елемент хитається між 20—66.7 прц., є 14, з того 3 на Закарпатті: Ужгород, Великий Севлюш, Мукачево. В цих округах живе 252.254 Мадярів. В інших округах Словаччини й Закарпаття живе ще 51.636 Мадярів, що не мають ніяких язикових прав, бо ніде не доходять до 20 прц.

Про те, що ознають отсі язикові розпорядки для Закарпаття, згадали ми вище. Тут одним почерком пера знищено й перечеркнено все те, що в області мови гарантував цій країні мировий договір і автономний статут. З мови краєвої, офіціяльної сходить українська мова на Закарпатті до мови толерованої меншости, якій вільно тільки вживати рідної мови в урядах і домагатися відповіди в тій самій мові. Чеську мову заводить розпорядок до внутрішнього і зовнішнього урядування всіх державних і автономних урядів, правда, до того часу, поки сойм автономного Закарпаття не вирішить справи інакше. Та ми знаємо, що це означає відложення справи ad calendas graecas, бож про скликання сойму на Закарпатті ніхто не думає.

Українські партії і діячі на Закарпатті, зокрема християнсько-народня партія, повинна вжити всіх заходів і засобів, щоб не допустити до переведення в життя цих язикових розпорядків, що є явним нарушенням загарантованих нам прав. Проти централістичних змагань празького уряду повинна відгукнутися масовими протестами ціла країна, а крім цього наші відповідальні чинники обовязані звернутися з протестом перед міжнародне форум.

(„Діло").

КОЛЯДА З ФИЛАДЕЛФІЇ.

На будову української гімназії в Грималові.

Згідно з ухвалою на послідних зборах тутешнього Комітету Будови Української Гімназії в Грималові (пов. Скалат, Галичина) пішли з колядою в часі Різдвяних Свят громадяне: Антін Бучацький, Ілія Затонський, Евстахій Бакута і Григорій Гудима.

Коляду зложили слідуючі: по $5.00: Антін Бучацький, Ілія Затонський, Іван Пеленський, п-на Текля Козаківна, Михайло Дармограй, Евстахій Буката, Михайло Нісевич; по $3.00: п-ні Михайлина Бриндзейова, Володимир Пеленський; по $2.00: п-ні Креховецька, Марко Саган, Олександер Горохівський, Йосиф Коник, Теодор Бучацький, Григорій Гудима, Йосиф Буката, Іван Парута, Антін Флисак, Василь Яцишин, Николай Самбір, Василь Граб, Петро Філь, Антін Олійник, Іван Сярчинський, Іван Бурштинський; по $1.00: Григорій Самбір, Григорій Рибачок, Михайло Гливяк, Іван Гливяк, Іван Хрупалик, Дмитро Коник, Михайло Павлюк, Іван Козак, Стефан Захарчук, Григорій Бучко, Іван Зубик, Зеленький, Евстахій Будинський, Іван Концевич, Теодор Плавяник, Павло Тимчак, Григорій Яремішин, І. Солтанюк, Василь Павлівський, П. Максимович, Яремолик, Дмитро Кобильник, Тимко Намака, Олександер Коник, Михайло Семенчук, Василь Бродай, п-ні М. Гнидович, Михайло Коцюк, Николай Бурак, Іван Слободян, Григорій Кушнір, Іван Васильковський, Теодор Свистун, Михайло Семенюк, Василь Петрусик, Григорій Грищишин, Мартин Лошньовський, Іван Хавлюк, Василь Креховецький, Семен Пунда, Дмитро Балабас, Михайло Баляновський, Михайло Туркот, Михайло Ванчура; по 50 цнт.: Петро Новосад, А. Метельський, А. Фостик, Іван Томас; по 25 цнт.: Петро Зубик, Михайло Гелета, А. Яськів. Разом $118.75. З каси Комітету доложено $31.25 і вислано рівну суму $150.00 до У. П. Т. в Грималові на вище згадану ціль.

Жертводавцям за ласкаві датки щире спасибіг.

Антін Бучацький, пред.,
Текля Козаківна, секр.,
Іван Бурштинський, кас.

ДОПИСІ.

ДІТРОЙТ, МИШ.

Коляда на Рідну Школу.

Члени бр. св. Ів. Хрестителя від. 292 Укр. Нар. Союза в Дітройт, рішили на своїх зборах дня 10-го січня, щоби доложити всіх своїх сил і помогти Рідній Школі в Галичині, аби зібрати як найбільшу суму. Рішили пійти з колядою. Хотяй, ходило більше партій і кожда партія на свою ціль, однак бр. св. Ів. Хрестителя вивязалося незгірше. Другі партії ходили через цілі свята, а ми вже по святах тілько два вечері і хотяй вже по останку, але і нас щиро приймали, за що з імени Рідн. Школи складаю щире спасибіг. Заколядовано разом в суму $82.00. $57.00 вислано дня 18-го січня до Львова а по оплаченню коштів лишилося ще $15.00 в касі, котрі то як ще призбираєм більше, вишлемо знов до Львова. Тому ми самі вислали впрост до Львова, бо сього домагались жертводавці.

З колядою ходили: Д. Запотічний, Й. Масляк, Н. Баранецький, П. Шпирка, Петро Кізел, Н. Захарійчук.

Коляду зложили: по $5.00: Павло Золочівський; по $3.00: І. Лисак, М. Федитник; по $2.00: А. Гичман, П. Кіянчук, Я. Демчук, В. Лишак, І. Дзядик, С. Листвак, А. Терлецький, Н. Захарійчук, А. Кук, М. Баговецька, О. Микулинський, О. Черевемко, А. Маланяк; по $1.00: В. Швалюк, М. Мариняк, Н. Буртник, Й. Масляк, Н. Баранецький, А. Дячун, Ев. Хромей, Н. Савула, Й. Торба, В. Сарбай, М. Федоришин, Т. Назарчук, Й. Бандрівчак, Н. Сушицький, Ев. Бутковський, Н. Романів. І. Михалюк, М. Савка, П. Боднар, С. Пілявський, П. Кізел, М. Гурняк, Д. Запотічний, Е. Длубаш, В. Бродяк, А. Заморило, О. Музичка, М. Березюк, Іл. Андрусевич, Гр. Трухан, В. Філь, П. Ващук, А. Бащук, В. Угрин, Н. Гриб, Т. Медвідь, І. Боднар, Д. Качмар, Н. Лавринець, Олекса Зілінський $1.50; по 50 ц.: А. Грушецький, А. Попович, П. Метник, С. Рупа, С. Приймак, П. Хомяк, Ів. Максимович. Двох людий не записано, так згори перепрашаю, бо не знаю імени. Разом $82.00.

Отже ще раз в імени Рідної Школи складаю щиру подяку всім, котрі нас з колядою приняли і причинилися своєю жертвою Рідній Школі, бо тілько в школі наша будучність.

П. Кізел, секр.

МУСКЕГОН ГАЙТС, МІШ.

На Рідну Школу.

Члени тов. Просвіта, від. 131 У. Н. Союза, вислухали кореспонденцію зі Львова від У. П. Т, відчитану місцевим відд. секретарем і кілька його слів до самої справи і ухвалили колядувати і зробити забаву на ціль Рідної Школи на Зах. Україні, т. є в Галичині.

Дехто противився, мовляв, годі висилати, коли на місці потрібно. Щоб погодити, секретар відділу запропонував, щоби ніхто інший, тільки жертводавці самі кождий зокрема рішали про свій даток, чи поділили по своїй вподобі. Внесення принято.

Колядували: Теодор Бойко, Брониславу Гжим, Григорій Мартинюк і К. Ружицький.

Жертвували по $1.00: Николай Штень, Дмитро Пронюк, Михайло Богай, Іван Лукіянів, К. Ружицький; по 50 ц.: Йосиф Озговик, Антон Гуменюк, Степан Жукевич, Николай Винник, Степан Цап, Брониславу Гжим, Теодор Бойко і Андрій Лавренчук, Григорій Іванів.

Разом $9.00.

На лісту ч. 1927 зібрали Андрей і Юлія Лавренчук: зложили слідуючі: по $1.00: Петро Посьвістак, Антін Кокоруза, Степан Жукевич, Василь Маруняк, Антін Бабій; по 50 ц. зложили: Іван Павленко, С. Авдек, Андрей Лавренчук, Кароль Матушевскі, У. Т. Демян Лотоцький, Павло Биковський, Майк Маліновскі, Дж. А. Стомтентіс, Петро Димбабурський, Іван Чарнецький, Антін Мазуркевич; по 25 ц.: Іван Мазуркевич, Григорій Мартинюк, Николай Винник, Сергій Грибачов, Семен Шеремета, Петро Давидяк; Іван Кишов 35 ц.; І. Івановський 30 ц.; В. Фільонов 10 ц.

Разом $13.75.

Із забави, якою найбільше занявся Дмитро Пронюк, прийшло чистого доходу $10.63.

Разом усіх: з коляди $9.00, на лісту $13.75, з забави $10.63. Разом $33.38.

Сю суму доручено секретареві відділу вислати до Львова.

Всім жертводавцям щире спасибіг, що не дивлячись на свої погляди, розуміли, що ся ціль є справою всенародною.

К. Ружицький.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ШИКАГО, ІЛЛ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 252, повідомляє всі хсвоїх членів, що звичайний мітінг відбудеться дня 18. марта, в четвер о год. 7.30 вечер, на Укр. Народній Гали, 1950 W. Erie St., при Робей ул. Проситься всіх членців прийти на сей мітінг і вирівнати свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані після статута. Рівнож проголошується, що мітінги Товариства все точно відбуваються кождого місяця третий четвер по першім. Неявившийся члена на сей мітінг заплатить кару 50 ц., а урядник 1.00 доляра. — Н. Нитвінський, предс.; С. Багрій, кас.; П. Хомин, секр.

Найліпший доказ.

Сестрінок: (кандидат на спадкоємця): Чи з тіткою так зле?

Лікар: Можете нині вже зробити контракт на купно хмародера.

З РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ

Завком „засипався".

„Кажуть „нет худа без добра", а в нас: „нет добра без худа". Завод дае радощі, за те завком до плачу доводить. І обирали-ж ніби й гарних робітників-комуністів, а вийшла ерунда.

На засіданні завкому виявилась велика розтрата спілкових грошей завкомом минулого складу. В розтраті брали участь не тільки члени завкому, як Андріянов, Рижков, Курдюмов, а й кур'ер завкому — „пацап" — і той вхитрився розтратити 53 карб. Справу передано прокуророві.

Крали здорово, а роботи — й не питайся! На що вже культробота, що на неї було дано за рік 13.112 карб., та й то так ведеться, що соромно й казати; в клуб крім дітей та молоди, ніхто не ходить, бо тут: і пяні і на стінах матюки і діти шапками кидаються, понапльовано, гамір, метушня... Словом, гинуть робітничі копійки не навіщо.

А тут ще й п'яцтво перейшло всякі межі. Куди не плюнь, у п'яного влучиш. Багато робітників у п'яному вигляді попадало до лікарні. Охорона праці спить. 31 січня спікся один робітник Педос, упавши в горячу золу.

Занепадом тхне цього року від життя робітників по-за виробництвом. Того революційного підйому, що різко почувався торік, тепер нема.

Райком цукровиків не досить уваги звернув на рафінарию, гадаючи, мабуть, що тут все гаразд, але це помилка: сюди треба звернути як найбільшу увагу, бо тут працює по-над 2500 тисяч селян, що повинні тут одержати класове виховання й разом з ним відчути справжню змичку робітників і селян."

Дуже показна і характерна картина для сучасного побуту на Україні під диктатурою большевицького брутального чобота.

А скільки ріжних комітетів ще „не засипалося" і „не засиплеться", бо є-ж поговірка, що „рука руку мие", а „злодій покрива злодія".

Зразкова господарка для всіх „ворогів робочих".

(Ст. Основа, Донецьких залізниць).

I.

На ст. Основа, за прикладом, в кінці 25 року зроблено так звану горку, себ-то підвищення залізничної колії, де стягують паровозом вагон, відчіпляють його від паровозу і вагон летить униз. Робиться це для того, щоб зменшити число маневрових паровозів. Яку-ж користь дала горка на ст. Основа?

Коли не негативну, то, у всякому разі, дуже сумнівну. Спорудження горки коштувало 100 тис. Без горки працювало 9 маневрових паровозів, а з горкою працює 11 паровозів, та крім того що-місяця розбивається 100 вагонів, що їх ремонт коштує мінімум 10 карб. на один вагон. Словом, така економія, що аж кишеня тріщить.

II.

Плата виплачується робітникам в Депо Основа дуже вже допотопним способом, а саме: біля платника товпиться чоловіка 30—40. Люде стоять по 40 хвилин, а то й більше в черзі, задарма витрачаючи дорогий час. І ось так у нас витрачається сотні робочих годин.

III.

Донецька залізниця має водокачку на річці Уди біля Нової Баварії. Коли бувае мало води, то по телефону дають знати машиністові і він собі кача й кача воду без кінця, без краю, і вода ллється через крант.

Нарешті, зробили на водокачці автоматичну сигналізацію. Але... Не там де треба, а у вортового по Депо, що бувае ввесь час занятий своїми ділами, й не помічае сигнала. — А наслідки: машина як і раніш, працює, вода ллється через край і заливае площу навколо будинку.

НАВКОЛО ПЕРЕВИБОРІВ ДО РАД.

„Не було перед ким відчитуватись".

(с. Татариски, Мур-Кириловецького р. на Могилівщині).

Наша сільрада відчитувалась ще в грудні місяці в присутності представника РВК (т. Мосежий), але — не зовсім вдало. По перше — присутніх на відчиті виборців було 10% **(на 865 всіх виборців на сході було 80 чол.)**, бо своечасно не було оповіщено про ці збори. По друге, коли виборча комісія складала резолюцію по звіту сільради, прибічники голови сільради всяко заважали комісії занотувати всі хиби в роботі сільради, через що і ці малочисленні селянські збори почали розходитись, і нарешті, **резолюцію ухвалило чоловіка 30 виборців (більшість з них — рідня голові сільради).**

На всі ці хиби при відчиті сільради представник райвику не звернув уваги, і, навіть, всяко виправдував голову сільради.

В січні в с. Титарисках відчитувався і Рвк, але теж невдало. Приїхавши до села, представник РВК розпорядився скликати загальні збори селян, а сам кудись пішов. Селяни зібрались, довгенько чекали на цього представника, і, нарешті, розійшлись. Представник же цей прийшов на збори ввечорі, і через те, що ні перед ким було відчитуватись, відклав свій звіт надалі.

Через тиждень до Татариск знов приїхав той же представник і знову наказав скликати загальні збори. Селяни зібрались в сельбуді. Але представник РВК'у „загостювався" в голови сільради і на збори прийшов (разом з головою сільради) тільки ввечорі. Селяни і на цей раз розійшлись по домівках, а в сельбуді лишилось молоди з 20 чол. та дорослих з 60 чоловіка.

— Що-ж вони нас бояться, чи що — запитав представник райвику і зробив свій звітний доклад перед тою невеличкою кількістю виборців, що залишились ще в сельбуді.

Такі „звіти" безумовно негативно відб'ються і на самих перевиборах.

Це добрий показчик для большевицького: „ми рабочѣ і крестьяне", а між тим кум, сват та брат — словом тепла компанія під шільдою комуністичної диктатури.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Кость Макота, десятник У. Г. А., салінарний робітник, родом з Волоського Села, повіт Долина, помер дня 26. жовтня 1925 у краевому заведенні для умово-недужих в Празі.

Карло Вон, стрілець У. Г. А., Німець-кольоніст, уроджений 1897 р. в Добрівлянах, повіт Калуш, помер дня 17. падолиста 1925 в державній лічниці на Виноградах у Празі.

Ілько Савула, старший десятник У. Г. А., уродж. 1893 р. в Дмитрові, повіт Радехів, помер дня 30. грудня 1925 у чсл. військовому заведенні для грудних недуг у Штернберку на Мораві.

Гнат Балицький, стрілець У. Г. А., уродж. 1898 р. в Чудженичах, повіт Мостиська, помер дня 8. січня в лічниці Милосердних Братів у Празі.

Микола Волошин, стрілець У. Г. А., уродж. 1882 р. у Довгому, повіт Товмач, помер дня 10. січня 1926 у повітовій лічниці в Яромежі.

Михайло Василишин, стрілець УГА, уродж. 1897 р. в Перемишлі, помер дня 30. січня 1926 у повітовій лічниці в Яромежі.

Петро Савчин, стрілець УГА, уродж. 1887 р. в Рахині, повіт Долина, помер дня 8. лютого у чсл. військовому заведені для грудних недуг у Штернберку на Мораві.

Всі названі борці за волю українського народу прибули до ЧСР. з частинами УГА. і випивши аж до дна гірку чашу страждання, улягли недугам, що їх придбали у визвольній боротьбі або в часі злиденного життя на скитальщині.

Вічна память скромним героям, які життя своє віддали за народне діло, а чужа земля хай буде їм пером!

Молода хазяйка.

Кухарка: Прошу, пані, чи маю вже вбити коропа?

Хазяйка: Заждіть іще хвильку аж я вийду, ви знаете, що я не зношу крику.

Р. Л. СТІВЕНСОН.

ОСТРОВ СКАРБІВ.

ЧАСТЬ ДРУГА.

(9)

(Продовження)

„Я стояв на корабли і сам вже не знаю як, завів з ним бесіду. Я довідався, що він старий моряк, котрий має господу, знає всіх мореплавців в Бристоли, стратив здоровле на суши, а тепер шукає якоїсь доброї посади, щоби стати знов за кухаря на корабли. Казав, що з рана прикуляв над море, щоби знову відотхнути солоним воздухом.

„Мені стало його дуже жаль — і вам би також жаль стало — і я чисто з милосердя приняв його за корабельного кухаря. Він називається довгий Джек Силвер і не має одної ноги, а то як раз було припорученнем для мене, бо він стратив її в службі свого краю під безсмертним Гоком. Пенсії йому не дали. От, видите, Ляйвсі, які то часи, в котрих жиемо!

„Щасте мое хотіло, що я, гадаючи, що знайшов кухаря, дошукався і цілої залоги. За кілька днів зібрали ми, я і Силвер залогу зі самих найзавзятійших старих моряків. Що правда, то вони з лиця не хороші, але видно по них, що вони не бояться нічого. З ними можна би стануги до борби хоч би з якою фреґатою***).

„Довгий Джек спонукав мене навіть, відправити двох з поміж тих шістьох чи сімох, яких я вже був приймив. Він переконав мене відразу, що вони з того рода мореплавців, котрих би ми при якійсь поважній пригоді мусіли боятися.

„Мое здоровле знамените і гумор добрий, їм як кінь, а сплю як колода, а все-ж таки не спочину, аж буду чути, що старі мазанки гопкають коло керми. Отже на море, гурра! Що мене скарби обходять! У мене лиш море на гадці і воно мені голову завертае. Отже приїзджайте найблизшою почтою та не тратьте й години часу, коли ви мені приятель.

„Молодий Гакинс нехай в супроводі Рідруса навідаеся до своєї матери і попращаеся з нею, а відтак нехай з ним безпроволочно їде до Бристола.

Джан Трелявні".

„Додаток: Я ще того не згадав, що Блендлі, котрий миmоходом сказавши, вишле за нами другий корабель, як би ми до кінця серпня не вернули, вишукав для мене знаменитого капітана корабельного, що правда, трохи упертого, що мені досить не подобаеся, але під иншим зглядом з нього неоцінений чоловік. Довгий Джек Силвер вишукав знов дуже доброго керманича, іменем Аро. Крім того маю ще лодкаря*), котрий дае команду свиставкою. Отже на „Гіспаніолі" буде все, як на воєннім корабли.

— От мало що й не забув подати до Вашої відомости, що Силвер есть маючим чоловіком. Знаю зовсім певно, що він має в банку гроші, котрих доси ще не рушив. Його жінка лишаеся та буде й дальше держати господу, а що вона муринка, то таким старим молодцям, як ми, ніхто не подивуеся, коли припустимо, що його жене на море не лиш слабий стан здоровля, але й його жінка.

Гакинс нехай лиш одну ніч побуде у своеї матери.

Д. Т.

Можна собі подумати, як мене сей лист розворушив. Я аж не знав, що собі робити з радости, а коли я кого ненавидів, то хиба лиш старого Тому Рідруса, котрий не знав більше нічого лиш воркотіти і нарікати. Кождий з молодших побережників бувби охотно з ним замінявся, але скваер не бажав собі такої зміни, а бажанне скваера було для них законом. Та й ніхто не бувби важився муркотіти, хиба лиш один старий Рідрус.

На другий день вибралися ми пішком до „Адмірала Бенгова", де я застав свою матір здорову й веселу. Капітан, що наробив нам тілько неприемностий, перенісся був вже туди, де безбожники не можуть робити ніякого лиха. Скваер казав все понаправляти, а крім того дарував нам ще кілька меблів, а межи ними в першім ряді крісло до відпочинку. Відтак ще наймив він для неї хлопця, щоби той помагав її в часі моеї неприсутности.

Аж коли я того хлопця побачив, відозвалося в мені зрозумінне мого положення. Аж до сеї хвилі думав я лиш про пригоди, які мене ждали, і ані трошки про рідну хату, котру я мав покинути, і мені станули нараз сльози в очах, коли я побачив того незручного хлопчиська, що мав станути на мое місце коло матери. На сором мушу признатися, що я сварив того хлопця більше, як було потреба, коли видів, як він незручно й поволи до всього береся, а то було досить часто, бо він ще лиш недавно став був на службу.

Минула ніч, а на другий день по обіді вернули ми з Рідрусом назад. Я сказав моїй матери і тій хаті, в котрій проживав, від коли уродився, та старому дорогому „Адміралови Бенгови", котрий однакож в новій красці вже не так був дорогий для мене, як давнійше: „бувайте здорові". Напослідок прийшов мені на гадку й капітан, що в своїм триґранчастім капелюсі**), з величезною близною від шаблі на лици та з мосяжним дальновидом під пахою ходив тут на прохід над залив. За хвильку взялися ми в бік, і рідна хата щезла вже мені з очий.

Скоро смерклося, станув віз почтовий перед гостинницею „під королем Юрієм" і забрав нас. Мені прийшлося сидіти межи Рідрусом, а якимсь грубим старим панком, і я, видко, від того, що віз дуже тряс, і що на дворі було холодно, задрімав з самого початку та минув всі стації, бо коли мене хтось штуркнув в бік і я отворив очи, побачив, що вже був білий день, та що ми опинилися в якійсь оживленій улици міста перед якимсь великим домом.

— Де ми? — питаю.

— В Бристоли — сказав Том. — Вилази скорійше.

— Пан Трелявні мешкав в якійсь гостинници близько доків, щоби звідтам тим лекше міг доглядати робіт на скунері. Туди мусіли ми тепер іти на мою велику радість греблею попри множество кораблів з ріжних сторін світа, всілякої величини та всіляко уладжених. На декотрих моряки співали при роботі, на инших знов лазили по линвах, котрі здалека виглядали не грубші як паутина. Хоч я через ціле свое життє проживав над морем, а всеж-таки здавалося мені, що я тепер перший раз виджу, що то море. Запах догтю і соли був чимсь новим для мене. На передних кінцях кораблів видів я дуже дивні фігури повирізувані з дерева, що наїздились вже богато по всіляких морях. До того стрічав я богато старих моряків, з ковтками в ухах та з пабородами, позакручуваними старанно в кучери, з косами, вимащеними догтем, а коли вони ішли, то так якось хиталися, як корабель. Словом я так ними тішився, як колиб побачив стількож королів або владик.

А хибаж не мав і я пуститись на море, в скунері, на котрім мав бути лодкар, що дае знаки свиставкою та співаючі моряки з довгими косами — на море, щоби плисти до незнаного острова і шукати незнаних скарбів?!

Коли я так ще роздумував про свое щастє, дійшли ми до якоїсь великої господи і стрітили тут нашого скваера Трелявні, убраного зовсім, як корабельний офіцир, в одіж з грубого синього сукна, з усміхненим лицем і удаючого досить добре похитливий хід мореплавців. Він як-раз вийшов з тої господи.

— От ви вже й тут — відозвався він до нас. — Доктор ще вчера приїхав з Лондону. Славно! Значить, вже вся корабельна залога при купі.

— Ах пане, — спитав я — коли-ж вже поплиwемо?

— Коли поплиwемо? — сказав він на те; — поплиwемо завтра!

Глава осьма.

В господі „під дальновидом".

Коли я поснідав, дав мені скваер лист до „Джека Силвера в господі під дальновидом", та сказав мені, що знайду легко той дім, коли буду йти здовж порту, аж побачу малу господу з великим мосяжним дальновидом на вивісці. Врадований тим, що буду мати нагоду побачити ще більше кораблів і моряків, вийшов я на улицю та став перебиратися поміж товпи людий, та попри вози з набором і наконець станув перед згаданою господою.

Був то зовсім приемний і гарний льокаль. Вивіска була свіжо помальована, коло вікон були гарні червоні заслони, а підлога була посипана свіжим піском. Був то наріжний дім, на перехрестю двох улиць і відповідно до того мав два входи, так що мимо страшенного диму з тютюну можна було у великій низькій комнаті досить добре розглянутися.

Гостями там були по найбільшій части мореплавці, а забавлялися так голосно, що мені аж лячно стало туди заходити.

Коли я ще чекав перед дверми, вийшов з сусідньої комнати якийсь чоловік, по котрім я зараз на перший погляд пізнав, що то довгий Джек. З лівої ноги лишився йому лиш короткий кінчик, а під лівим плечем мав кулю, якою підпирався і при її помочи дуже зручно увихався та скакав як воробець. Він був незвичайно великого росту і сильно збудований, а лице його було оттаке велике як шинка, бліде і звичайне, але розумне і добродушне. Він був, видко, веселий, бо посвистував собі, коли ходив поміж столами та жартував з гістьми.

По правді сказавши, я зараз від першої хвилі, як лиш скваер в своїм листі згадав про довгого Джека, побоювався в души, що то він, той моряк з деревляною ногою, котрого я так довго надармо виглядав. Але мені було досить одного погляду на сього чоловіка. Я видів капітана, „чорного пса", та й сліпого Пю, і мені здавалося, що вже знаю достаточно, як виглядае буканір — то значить після мого погляду зовсім инакше, як сей чистенький і забавний господар.

Тепер набрав я знову відваги і переступив через поріг, та приступив до того чоловіка, котрий спершись на свою кулю, якраз розмовляв щось зі своїм гостем.

(Дальше буде).

***) Фреґата — воєнний корабель з пушками на горішнім покладі; може нести 5000 тон; панцирна фреґата 10.000 тон.

*) Лодкарем на корабли звесь старший моряк або матроз, під котрого надзором суть лодки і линви на корабли.

**) Старомодні капелюхи з крисами загненими до гори з трох боків.

ЧИ ВИ Є ПЕРЕДПЛАТНИКОМ

„СВОБОДИ“

КОЛИ ЩЕ СЕЇ ЧАСОПИСИ НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ її СЕЙЧАС.

„СВОБОДА“ є найбільшою зі всіх українських часописий в новім і старім краю.

„СВОБОДА“ виходить кождого дня з вимкою неділь і свят.

„СВОБОДА“ подає цікаві новини американські і краєві.

„СВОБОДА“ також подає найдокладнійші відомости в теперішних подій в старім краю.

ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ:

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ	НА ЦІЛИЙ РІК	$ 7.00
„ „	НА ПІВ РОКУ	$ 3.75
„ „	НА ТРИ МІСЯЦІ	$ 2.00
В ДЖЕРЗИ СИТІ, КАНАДІ І ЗА ГРАНИЦЕЮ:		
„ „ „ „	НА РІК	$10.00
„ „ „ „	НА ПІВ РОКУ	$ 5.00
„ „ „ „	НА ТРИ МІСЯЦІ	$2.75

Звертається увагу, що на кредит нікому не висилається часописи.

„SVOBODA“, 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Фелікс Тімерман*).

ПОРОСЯТКО.

— Тату, — питається Катруся — чому поросятка бігають голі?

— Бо не мають волосся, — відповідає Олеся.

— Таж вони мають волосся, — сказав батько — ось глянь: тут один волосок, і тут один, а тут, здається, ще один.

— Та як це можна назвати волоссям — запримітила Олеся — то з того, що порося їсть за багато оселедців.

— Чому поросятко бігає голе?

— А чому бігає на пальцях?

— А чому в нього очи наче в новонародженої розплаканої дитинки?

— А чому хвостик у нього наче пучок кучерів?

Батько видумує:

— Як добрий Бог сотворив звірята, вони всі були ще нагі. Та тогосамого дня хотів ще Бог разом із янголами кожду звірину закрасити відповідно й приодягнути. Всі станули рядом і в порядку та ждали спокійно, аж прийде на них черга. Але свиня вже відразу пажерлива, вибігла з ряду, давай обнюхувати землю, тай забігла аж у ліс. Тут давай напихатися й цямкати смачні, сочисті корінці. А як добре наїлася, для вигоди поклалася на спину й заснула, всі чотири ноги задравши вгору.

Щойно як заходило сонце, пробудилося поросятко й пригадало собі нараз, що звірята дістають одяг. Мерщій побігло на майдан, де то відбувалося. Йому на стрічу йшли ріжні звірята, гарно зодягнені й помальовані, кожде инакше, так щоби кожде можна розпізнати.

Вівця мала білу сорочечку з крученої вовни, осел був у сірому жупані, на спині гнідий хрест, бо пізнійше він мав везти на собі Ісуса до Єрусалима. Лев має гриву наче у пальмового дерева, корова в білі й гніді пятна, тигр із правильними пасмами, з правого й лівого боку, однаковісінько. Навіть жаба, яка не могла рішитися, чи їй жити в воді чи поза водою, дістала ґумовий плащ, що тісно прилягав до тіла, а помальований в ріжні дивні фігури. Пес мав волосся, як до породи, один довге, другий коротке. Коза мала борідку, наче міський писар, а когут мав тільки гарного піря, що вже й не знав куди йому з ним, а на хвості мав найдовше. А птахи, всі птахи, навіть у сні тяжко побачити таких, такі гарні, як то вони були прибрані!

Порося давай ще скорше бігти, щоби й собі дістати такий гарний одяг. Аж дух заперло йому, як прибігло на майдан.

Як перелякався добрий Бог, коли побачив, що порося гонить таке наге! Бо Бог сидів уже з янголами на хмарі, щоби назад поплисти до неба. Всі коробки з фарбами були вже порожні, тай у скрині не було вже ні одного одягу.

Бог заломив руки. Що тепер діяти?

— Запізно приходиш, — сказав Бог до свинки. — Ось глянь у скриньку від красок, і побільшаючим склом не побачиш ні краплиночки, навіть пензлі вимили ми в рові, всю матерію зужили ми. Ах, тепер ти само одно наче вганяєш! Свинко, свинко, чому ти не ждала черги!"

Один янгол підпер уже навіть хмару плечима, щоби пустити її в рух. Та порося давай квичати й кричати, Петре святий! так страшно, що аж рило витягнулося, а очей вже зовсім не видно було.

Добрий Бог сполотнів. Так радо поміг би поросяткови! Станув і бурив руками своє золоте волосся.

А поросятко не вгавало кричати:

— Я голісеньке, ані одного взірця не маю на тілі, ні одної прикраси! А я вдоволилося би бодай чимнебудь!

Та весь цей вереск не дав Богові ні красок ні матерії. З журби Бог навинув собі один пучок волосся на палець, і тепер звисав гарний кучер, наче коркотяг. Тут глянув Бог на сумненький опущений хвостик поросятка і чудова думка зродилась в нього.

— Ходи но сюди! — сказав Бог. Узяв рурківницю, якою робив кучері вівци й иншим звірятам. Розігрів рурківницю до першої зірки, що засяла на синьому небі тай закрутив поросяткови гарненько хвостик.

— Більше не можу ніщо зробити, — сказав добрий Бог — не можуж повипалювати тобі кучерів на ногах!

Поросятко оглянулося за своїм хвостиком. Йому видався він такий гарний, що зарохкало на радощах. А так горда була свинка з свого хвоста й так надулася, що від тоді стала ходити на пальцях наче пані, що вбрала новий капелюх.

Переклав **М. Л.**

* Фелікс Тімерман славний фляндський письменник.

ПОЗІР, УКРАЇНЦІ З ВІЛІНГ, В. ВА., І ОКОЛИЦІ!

ВЕЛИКЕ УКР. ВІЧЕ

відбудеся 21. МАРТА в Вілінг, В. Ва., в Укр. Гали на 42-ій улици, в справі гнету українського народу під польським ярмом.

Запрошуємо Українців з Йорквіл, О., з Нефс, О., і з других сусідних місцевостий. На вічу будуть говорити визначні бесідники: М. Хандога, ред. Нар. Слова, і другі бесідники з околиць Пітсбурга. Усіх прибувших вічевиків витаємо щиро. 61

Вічевий Комітет.

Ведекінд.

Німецький драматург Ведекінд написав раз до одного свого приятеля таке: „Ти певно знав того крепкого здорового артиста Х., що грав ролі героїв? Уяви собі! Вчера вполудне їмо ще разом у гостинниці. Був зовсім здоров, веселий, зовсім притомний, їв із апетитом, жартував і сміявся. Дві години опісля він... оженився".

— Вона казала, що ніколи не додавала тобі відваги.

— Вона казала це?

— Алеж так.

— Вона оповідала мені, що її вуйко назначить її спадкоємницею, та що він уже одною ногою у гробі. Коли це не є заохочування, то рад би я знати, що ти називаєш заохочуванням?

ПОЗІР! ФИЛАДЕЛФІЙЦІ І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

СПІВАЦЬКО-ДРАМАТ. КРУЖОК ТОВ. УКРАЇНСЬКА РОБ. ГРОМАДА В ФІЛАДЕЛФІЇ, ВІДОГРАЄ ПРЕДСТАВЛЕННЯ ПІД НАЗВОЮ:

„МАТИ НАЙМИЧКА“

(драма в 4-ох діях, І. А. Тогобочного).

В СУБОТУ, ДНЯ 20-го МАРТА, 1926 РОКУ.

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ, 849 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

Режісер Т. Гуцуляк. — Дірігент О. Кучер.

Початок о годині 8-ій вечером. — Вступ лише по: 75 і 50 цнт.

Українці з Філаделфії і околиці! „Мати Наймичка" — до глубини души зворушаюча драма, перероблена з Шевченкової поеми і є одною з найкращих драм в українськім репертуарі. Отже хай нікого не забракне на цім так гарнім представленню. Приходіть самі і приводіть своїх знакомих. 61.4

Чистий дохід на просвітні цілі. Комітет.

Катальоґ Книгарні „Свободи“

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає.

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на піддержане своєї літератури, не жаліли часу на читанне книжок, не дивились обоятно на просвітні потреби. Не диво отже, що й піднеслись висше від инших народів. — Нам треба памятати се, що й вони колись стояли низше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На світі красше стане, если народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого рівно трактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Всі члени Українського Народного Союза повинні памятати при купні книжок, що весь прихід з книгарні „Свободи" остається в їх організації, себто в руках самих членів та членкинь У. Н. Союза.

Товариства, Братства й Сестрицтва Українського Народного Союза повинні памятати при замовлюванню книжок і друкарських робіт, що, замовляючи сі книжки й роботи в друкарні „Свободи", дають заробляти своїй власній організації, себто збогачують самих членів та членкинь У. Н. Союза.

КНИЖКИ РІЖНОГО ЗМІСТУ.

(Твори зазначені звіздкою (*) є друковані в Америці, зглядно в Канаді; твори зазначені хрестиком (†) вийшли друком у старім краю; твори без жадних знаків є видані „Свободою").

- † Абатеса ді Кастро, оповідання, Стендаль, пер. С. Пащенко ... 40
- * Абу Касимові капці, арабська казка І. Франка 30
- * Амалюнга або дочка дебрів, оповідання з часів боїв між Европейцями й Індіянами ... 20
- Американські трости. — Ковбок (казка). — Еміґранти. — Дні нашої слави і недолі ... 15
- † Андріян і Антіной, роман, Г. Еберс, перекл. М. Троцький, два томи ... 95
- † Аритметичні правила А. Чепіги (перерібка В. Верниволі) ... 20
- † Байки Езопа для української молодіжи, переповів Л. Селянський, з 4 ілюстраціями, брош. 20, опр. ... 30
- † Байки Івана А. Крилова в переспівах і наслідуваннях Богдана Лепкого, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями ... 20
- † Байки Івана де-ля Фонтена, переклав Л. Селянський, брош. 20, опр. ... 30
- † Байки Леоніда Глібова, з портретом автора, передмовою Б. Л. й ілюстраціями ... 20
- * Байки небилиці ... 10
- * Батьківщина й инші оповідання, Ів. Франка 25
- * Библійни повісти изъ старого и нового Завіта (съ образками), написани священникомъ О. Л., опр. ... 1.50
- † Біблія, святе письмо старого і нового завіту мовою руско-українською, переклад П. О. Куліша, І. С. Левицького і д-ра І. Пулюя, в полот. оправі ... 3.00
- † Біла машина, оповідання В. Винниченка ... 10
- * Близнявці, суспільна студія і Жовнірські оповідання. Мих. Яцкова ... 50
- Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації). — Письмо (6 ілюстрацій). — Фляшка горівки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолі ... 15
- * Боги жаждуть крови, нап. Анатоль Франс, з французької мови переклав О. Пашук ... 75
- * Борба світів В. Велса ... 40
- * Боротьба о сонце ... 5
- * Ботоці за правду, повість А. Кащенка ... 50
- † Вашці за правду, історичне оповідання А. Кащенка, видання 4-те ... 45
- * Борба Українського Народу за волю і незалежність. Оглед подій за рр. 1918, 1919 і 1920, і як будувалась Українська Держава. Написав Л. Долинський ... 1.00
- † Брати Моуґлі, оповідання з життя дитини між звірами, Р. Кіплінга (переклав Ю. Сірий) ... 60
- * Буквар для дітий першого року науки (Народна Школа, перша часть), опр. ... 30
- * Буквар Дм. Андрейка ... 50
- * Варвара Убрик, опов. з життя в монастирах 40
- * Варіят з 1906 року. — 2. Вірші. — 3. Між бурливими филями, драма на 4 дії, В. В. Бабієнка 35
- Весела бандура, повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців ... 50
- Весела книжочка, з 17 образками. Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий 35
- * Ветеринар, або як лічити і плекати домашні звірята, зібрав і перевів після українських і англійських видавництв М. М. Белегай, з ілюстраціями ... 60
- * Вечері на хуторі біля Диканьки, повістки Миколи Гоголя ... 15
- „Верховина", сольова пісня з акомпаніяментом фортепіяна, уложив Мих. Зазуляк ... 50
- † Вибір поезій, О. Федьковича ... 10
- * Відвдячився, оповідання з козацької давнини, А. Чайковського ... 1.00
- † Відмолодження, після д-ра А. Штайнаха написав Петро Франко, з образками ... 10
- † Відродження, роман Льва Толстоя, переклав Василь Сімович, з портретом автора і з передмовою перекладчика. Друге, виправлене, з текстовою реставрацією Б. Боднарського зрівняне видання. Три частини в двох томах. Брош. 2.25, опр. ... 2.75
- † Від себе не втечеш, оповідання Марка Вовчка 20
- Вільний чоловік і инші оповідання, Ст. Костіва 40
- Вічевий співаник ... 5
- * Вічний Жид ... 10
- † В затінку й на сонци та инші оповідання, нап. Юрій Кміт, брош. 35, опр. ... 50
- * В неділю рано зілля копала, оповідання О. Кобилянської ... 75
- Вода в природі. — Уміркований та щирий, В. Винниченка. — Заграй. — Останки „Фортуни". — Дні нашої слави і недолі ... 20
- † Вступ до метафізики, нап. Анрі Берґсон, пер. Евген Яворовський ... 35
- * В тумані, оповідання, Л. Андреєва ... 20
- † Всесильний долар, оповідання А. Хомика, пер. Н. Суровцова ... 45
- † Гайдамаки Тараса Шевченка, видання ілюстроване артистом А. Г. Сластьоною, велика настільна книга (13x17 цалів), в карт. оправі 3.60, в полот. оправі 5.00, в люкс. оправі ... 6.00
- † Гайдамаки Т. Шевченка ... 50
- * Галицькі анекдоти, гумористичні оповідання, Мст. Руса ... 10
- † Галичина в життю України др. М. Лозинського ... 25
- * Галка смерти. Свобідно за Марк Твейном переклав В. Держирука ... 5
- * Гарна історія о терпеливій Олені, донції Антонія, турецького цісаря з Константинополя .. 20
- Гаси огонь, поки не розгорівся й инші оповідання ... 20
- * Герой капіталу Аптона Сінклера (переклала Н. Романович) ... 30
- Гетьман Мазепа. Дуже поучаюча книжка з ілюстраціями ... 25
- * Гіпнотизм і суґґестія в 2-ох частях ... 40
- † Голод, оповідання, В. Винниченка ... 5
- † Гордий царь. Про царенка Івана та чортову дочку, українські народні казки (зі збірника І. Рудченка), з 5-ма малюнками Ю. Магалевського ... 20
- † Гостинці, збірка фейлетонів, Миколи Синежупанця ... 25
- † Граматика української мови для самонавчання та в допомогу шкільній науці. Друге видання з одмінами й додатками. Написав др. Василь Сімович. Брош. 3.25, в полот. оправі 3.75
- * Грішники, роман-хроніка, О. Я. Кониського 80
- * Гумор і сатира ... 25
- † Гуморески, нап. А. Аверченко, пер. з російського, брош. ... 20
- Гуцули й Гуцульщина Г. Хоткевича ... 25
- Ґеновефа, оповідання про княжну невинно засуджену на смерть ... 30
- † Ґеновефа, оповідання для народу, переповів Антін Яворівський, з численними образками 35
- † Голем, оповідання, Г. Майрінка (переклав В. Левицький). Брошур. 1.25, в оправі ... 1.50
- * Дарвінізм Еміля Ферріера (переклад з франц.) 80
- Два брати (з байок) Братів Ґріммів ... 15
- * Два мужі — одна жінка, оповідання Е. Золі (переклав Ом. Ревюк) ... 20
- * Дві могилі, оповідання з сибірського життя І. Королевського ... 10
- * Дві староруські повісти про св. О. Николая, нап. др. В. Щурат, з 3-ма ілюстраціями ... 10
- * Девять братів і десята сестриця Галя, Марка Вовчка ... 20
- † Девять братів і десята сестриця Галя, оповідання Марка Вовчка ... 20
- Де любов, там і Бог, оповідання, гр. Л. Толстоя (переклав Ю. Сірий) ... 15
- † Дещо про гроші ... 10
- * Діявольська справа, або Як ксьондз Шмідт замордував Анну Авмілер ... 25
- * Для домашнього огнища, повість, І. Франка 85
- * Доля України, вірші, Дм. Штогрина ... 35
- * Домашня кухня, або як варити і печи, Леонтини Лучаківської, в оправі ... 1.00
- * Домашній лікар, М. М. Белегая ... 75
- † Достойно есть, збірка в Шевченкові роковини 15
- † Думки Тараса Шевченка ... 20
- Дяк, оповідання, Марка Вовчка ... 20
- † Дужими помахом крил, роман А. Крушельницького. Перший том 45 цнт., перший том друга частина 45 цнт., другий том перша частина 50 цнт., другий том друга частина 50 цнт. Всі чотири книжки ... 1.90
- * Еволюція в образках, Д. Гирда ... 1.25
- * Евстахій, повість з перших віків христіянства, Хрістофа фон Шміда ... 30
- † Електричність, Н. Р. Кемпбела ... 35
- * Есперанто, український підручник міжнародної мови ... 40
- * Єзуїтська преподобниця, історичне оповідання, Ор. Левицького ... 25
- * Єлисавета, мучениця на царськім престолі, з німецького переклав М. П. Б. Ясенівський 60
- * Жителі Марса, Вол. Ґериновича ... 10
- Життє, зарібки, організації і т. п. в Злучених Державах ... 15
- * Житєпись чорта, М. Шустакевича ... 15
- Жінка і її значінне в суспільнім життю. — Сільський хірург (3 ілюстрації). — Смерть отамана. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі ... 15
- Жовнір; Оферма, оповідання з військ. життя 10
- † Завдання нової школи, нап. др. Ґустав Вінекен 10
- За вольности України Яр. Весоловського ... 5
- † Залісе, повість Осипа Маковея, друге справлене видання, брош. ... 1.00
- † Замітки про сільське господарство Вол. Нікольського ... 35
- † Записна книжка, оповідання, В. Винниченка 5
- * Запорожська слава, історичне оповідання, А. Кащенка ... 50
- † Запорожці, казка Івана Нечуя Левицького ... 20
- * За рідний край, оповідання з часів Хмельниччини, Н. Бурлаки ... 30
- За сестрою, оповідання з козацької старини, Андр. Чайковського ... 35
- † Захар Беркут, образ громадського життя Карпатської Руси в XIII. віці, повість Івана Франка, опр. ... 1.50
- † Збірка „Вільного Слова" за перший рік видання в полоні 1916 року ... 10
- * Збірка оповідань для української молодіжи .. 40
- Збірка повісток ... 10
- † Збірник народних пісень і дум; брош. 50, опр. 65
- † З вершин і низин, збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листє" й „Великі роковини". У біографічнім нарисі Івана Франка (нап. Василь Верниволя) є 14 ілюстрацій, в оправі ... 3.40
- † Звідки взялися і що значать назви „Русь" і „Україна", др. Л. Цеґельського ... 30
- † З Дніпра на Дунай, оповідання для юнацтва з часів скасування Запорожської Січі, А. Кащенка, видання 3-те ... 40
- † Земля, повість Ольги Кобилянської, опр. ... 2.00
- З життя первісного чоловіка, про життя первісних і сучасних дикунів ... 35
- † З журбою радість обнялась, збірка вірщів, О. Олеся ... 60
- † З культурного життя України, нап. др. Зенон Кузеля ... 10
- * З ласки родини, повість в 3-ох частях, др. А. Чайковського ... 1.50
- † Змагання, оповідання, А. Крушельницького ... 90
- Знанне життя, др. С. Демидчука ... 30
- † Зоольоґія для вищих початкових шкіл та ґімназій з багатьома малюнками та барвними таблицями, нап. др. Іван Раковський, брош. 50 опр. ... 75
- З років війни, сатиричні ілюстрації з европейської війни, оповідання і инше про старий край і Америку ... 30
- * З теренів европейської війни, що ділось і діесь в нашім рідним краю ... 50
- * З фільозофії політики, нап. др. А. Крістензен, пер. Мих. Лозинський ... 65
- † Знак чотирох, дитективний роман, нап. Конан Дойл ... 75
- * Іван Дурак та инші оповідання, гр. Л. Толстоя .. 25
- * Іван Франко, біографічно-літературний нарис 20
- * Із звірячого царства, перша сотня найкращих казок. Зібрав В. Держирука ... 20
- * Ікона Пречистої Діви, оповідання для народа, нап. Хрістоф фон Шмід, пер. Вас. Мереньків 10
- Ілюстрована збірка. Вуси (3 ілюстрації). — Катерина (3 ілюстрації). — Нін і Семіраміда (2 ілюстрації). — Лист турецького султана запорожським козакам. — Відповідь запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). — Алькоґолізм і діти ... 20
- * Ілюстрована Історія України в 2-ох томах, М. Грушевського, в оправі ... 3.25
- * Ілюстрована свята інквізиція, страшна смерть за віру в Бога ... 50
- * Ілюстроване українське письменство в житєписах, др. М. Пачовського ... 35
- * Індустріяльний юніонізм Даниїла де Леон і Промова В. Дебса ... 25
- † Інститутка, оповідання Марка Вовчка ... 20
- * Історія боротьби віри з наукою Дж. Дрепера (переклав з англійського М. Павлик) ... 1.50
- † Історія Греції та Риму для школи й самонауки, з 46 малюнками й 3 картами, написав М. О. Ковалевський ... 65
- Історія заложення Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сміються з ляної людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на землі (індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолі ... 15
- * Історія Московщини до Петра Великого ... 40
- * Історія о золотокрилім лицарю ... 10
- * Історія про гарну Магельону, оповідання з давних часів, і Про злодія у селі Гаківниці, оповідання, П. Куліша ... 25
- * Історія про Луця Заливайка, Ів. Наумовича ... 30
- * Історія про сироту Івася ... 20
- * Історія України-Руси, з образками, нап. Олександер Барвінський, з додатком ґеографії українських земель ... 40
- † Історія української громади в Раштаті, нап. Омелян Терлецький, з ілюстраціями ... 1.7[illegible]
- † Казки братів Ґріммів, з переднім словом, портретом автора і малюнками в тексті ... [illegible]
- † Казки братів Ґрімм в чотирох томах з 180 малюнками, том І. ... [illegible]
- † Казки Вільгельма Гауффа, з 86-ма малюнками, частина перша (шість казок) ... 60
- † Казки Вільгельма Гауффа, з 82-ма малюнками, частина друга (пять казок) ... 60
- Казки про Циганів ... 10
- † Казки Бехштайна, ч. 1 ... 50
- † Казки Бехштайна, ч. 2 ... 50
- † Кайдашева сімя, повість Івана Нечуя Левицького, з портретом автора і з передмовою Василя Верниволі, опр. ... 1.50
- * Каменярі, журнал студентського кружка за рік 1919 ... 1.00
- * Камінна душа, повість, Гната Хоткевича ... 1.50
- * Карл Маркс, його життє і наука, Еміля Гекера 15
- * Кармелюк і Невільничка, оповідання Марка Вовчка ... 20
- † Кармелюк, Невільничка, народні оповідання Марка Вовчка ... 20
- * Катихизм христіянсько-католицької релігії, третий наклад ... 30
- * Кльод Ґе і другі оповідання ... 20
- * Кляса проти кляси, Л. Мартова ... [illegible]
- † Книжка про Німеччину. Німецький край, німецька праця, німецька культура. З причинками звісних осіб німецького життя і з багатьома ілюстраціями. В картон. оправі ... 1.00
- * Кобзар Т. Шевченка (в 1-ім томі) ... 1.00
- * Кобзар Т. Шевченка (в 2-ох томах) ... 1.50
- † Кобзар Тараса Шевченка, з портретом автора, сторін XVI+707, опр. ... 2.50
- * Козацька пімста, оповідання з козацької старовини, А. Чайковського ... 30
- † Козацька помста, оповідання з козацької старовини, Андрія Чайківського, друге видання .. 40
- * Коли зійшло сонце, оповідання з 2.000 року, П. Крата ... 30
- † Коляди або пісні на Рождество Христове, одиноке на народню мову поправлене видання 20
- Коляди і щедрівки на Різдво Христове і Богоявлення, з додатком пісень страстних, воскресних і инших пісень церковних ... 25
- † Контрасти, нарис, В. Винниченка ... 10
- * Коротка історія біблійна, Старий і Новий Завіт 50

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ: — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Гроші належить послати через почтовий або експресовий моні-ордер. Книжок на C. O. D. не висилається. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнійше. Мешкаючі по малих місцевостях повинні при замовленню книжок послати 10 центів на реджістер. За недоручені книжки, коли замовляючий не прислав на реджістер 10 центів, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відворотно почтою. Гроші належить послати наперед.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖЕЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на імя, яке подаємо у понисшій адресі.

„SVOBODA“, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.